

unionen, Kina, Mongoliet samt de otte socialistiske lande i østeuropa. Således udelades Cuba og Nordkorea og andre lande med socialistisk styre af nyere dato.

Bogen falder i to hoveddele. Sidste del er en alfabetisk fortegnelse over ca. 600 artikler og monografier, ca 40 sider. En udmærket hjælp til litteratursøgning. Første dels vigtigste kapitel er en 70 siders gennemgang af forskellige geografiske forskningsfelter, som de aftegner sig i vesttyske publikationer. Den omfatter alt fra landbrugs- og industrigeografi til urbanisering og regionaludvikling. Det er i sagens natur meget kortfattet, uden at vurderinger og teoretiske overvejelser dog udelukkes.

Der er en tendens til at de eksisterende forskelle m.h.t. geografisk forskning i hhv. de socialistiske lande og Vesttyskland udlægges som mangler (defizite) i de soc. landes forskning, uden at inddrage overvejelser om geografis vidt forskellige samfundsmæssige opgaver.

Denne emneorienterede oversigt er et godt supplement til eksisterende regionalt opdelt oversigter.

Rolf Guttesen

Soil spatial variability: proceedings of a workshop of the ISSS and the SSSA Las Vegas, USA 30 november-1 december 1984/ D. R. Nielsen and J. Bouma (Eds.). Pudoc, Wageningen, 1985. 243 s., ill. 22 cm. NLG 45,-.

Samlingen af workshop-bidrag, der hver for sig er efterfulgt af en række diskussionsbidrag, belyser generelle statistiske begreber og metoder til kvantificering af spatial og temporal variabilitet og anvendelsen af disse inden for jordbundshydrologi, pædologi og jordbundskortlægning. Der bidrages hermed til den teknologiske udvikling, der sker inden for de nævnte discipliners kortlægningsmetoder, med henblik på en forbedret anvendelighed af data til arealplanlægningsformål.

Bjarne Holm Jakobsen

Henrik Adrian, Henrik Toft Jensen og Mette Løndahl: Fra industrialiseringens kirkegård. 1: Tekstilarbejde og tekstilproduktion. - 80 s. 2: Kulproduktion og kulliv. - 79 s. 3: Boligforhold og dagligliv. - 88 s. Gad Kbh., 1984-85. 3 bd., ill. 25 cm. Pr. bd. DKR 98,-.

De tre rigt illustrerede bind behandler Nordvestenglands udvikling i lyset af industriens gennembrud o. 1800 og afvikling

i efterkrigstiden. Ved beskrivelse af virksomheder, by- og boligforhold mv. søges de vigtigste økonomiske og sociale forhold klarlagt. De enkelte bind indledes med en kort introduktion efterfulgt af en række engelske tekster og afsluttes med en opsamling.

»Tekstilarbejde og tekstilproduktion« rummer væversange fra 1830, beskrivelse af fabrikker og arbejdsforhold ca. 1855, en godt illustreret gennemgang af en moderne tekstilfabrik og endelig en længere gennemgang af erhvervets teknologiske udvikling med vægten på forrige århundrede.

»Kulproduktion og kulliv« mangler en generel introduktion, men rummer til gengæld nogle særdeles læseværdige afsnit om praktisk minedrift, den anvendte teknik og dens betydning for beskæftigelsen.

»Boligforhold og dagligdag« behandler noget stakatoagtigt Manchesters udvikling, igen med vægt på forrige århundrede – Engels beskrivelse af byen er velvalgt. Afsnittene vedr. de nyere boligområders forfald og problemerne i de britiske storbyers »win-ner cities« giver en god oversigt.

Kortmaterialet er for tilfældigt og navnlig de to første bind koncentrerer sig for høj grad om forrige århundrede; en oversigt over efterkrigstidens økonomiske, sociale og politiske udvikling ville lette forståelsen af de nuværende problemer. Bøgerne er beregnet for gymnasier, HF-kurser og lign., men de kan næppe stå alene.

Hans Andersen

Dieter Kellertat: Deltaforschung: Verbreitung, Morphologie, Entstehung und Ökologie von Deltas. - (Erträge der Forschung; Bd. 214).

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1984. XV, 158 s., ill. 20 cm. DEM 43,-.

Der gives i denne bog en kortfattet fremstilling af fænomenet delta, på baggrund af en omfattende litteraturgennemgang. Præsentationen, der i teksten er forsøgt gjort alment tilgængeligt, er i vid udstrækning sket gennem grafisk fremstilling samt ved kort og tabeller. Der er ligeledes gjort forsøg på at lave en samlet fremstilling af de ved deltadannelsen involverede processer samt disses indbyrdes påvirkning. Bogen sigter således både mod ikke fagfolk, der ønsker at vide noget om deltaer, men også mod fagfolk, der her kunne finde inspiration til videregående studier.

Bjarne Holm Jakobsen

Klimageographie. Hrsg. von Wolfgang Eriksen. - Wege der Forschung; Bd. 615). Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt 1985. VII, 452 s., ill. 20 cm. DEM 89,-.

Udgivelsen af denne samling udvalgte artikler forsøger historisk at belyse den udvikling den klimatologiske forskning har gennemløbet inden for rammerne af faget geografi. Udviklingen fra en udelukkende middelværdiorienteret klimafremstilling til også at omfatte en mere fysisk funderet og modelorienteret forskningsmetode belyses. Nye klimageografiske forskningsområder udover de traditionelle, klimaklassifikation og -systematik præsenteres. Heriblandt kan nævnes jordbrugsklimatologi, landskabsklimatologi samt øko- og bioklimatologi.

Bjarne Holm Jakobsen

The Northern and Western isles in the Viking world: survival, continuity and change. Ed. by Alexander Fenton and Hermann Pálsson.

Donald, Edinburgh, 1984. X, 347 s., ill. 24 cm. GBP 20,-.

I anledning af 200 året for National Museum of Antiquities of Scotland i 1981 blev der i Edinburgh afholdt et seminar om de nordlige og vestlige øer i Vikingetid. Deltagerne kom fra de Britiske Øer og de nordiske lande. Seminarindlæggene er nu publiceret i en smuk og velillustreret bog.

De 19 artikler falder i tre grupper: den materielle kultur, stednavne og historie samt sprog, litteratur og mundtlig tradition. Indholdet er klart af størst interesse for arkæologer og historikere, men den historiske geograf vil kunne finde stof af interesse især i de to første grupper.

Rolf Guttesen

Jaroslav Balek: Hydrology and water resources in tropical regions. - (Developments in water science, 18).

Elsevier, Amsterdam, 1983. 271 s., fig. & 3 tvl. i lomme. USD 70.25.

Denne udgave er en videreudvikling af J. Baleks bog fra 1977 af samme titel. I den nye udgave er de sidste 5 års forskning søgt udarbejdet. Bogen er ikke en standard hydrologibog eller en ingeniørmanual, men giver for det tropiske område en geografisk beskrivelse af den hydrologiske cyklus og de muligheder og begrænsninger, der er for udnyttelsen af vandressourcen. Det sidste er et komplekst system, hvor økologi spiller en væsentlig rolle, idet den udvidede menneskelige aktivitet i troperne ofte medfører

odelæggelse af jordressourcen gennem erosion, udpining og dannelsen af latteritskorpor. Bogen kan med udbytte læses af geografer, der fx arbejder med hydrologiske eller landbrugsgeografiske problemstillinger i troperne.

Henrik Breuning Madsen

Advances in soil science. Vol. 1. Ed. by B. A. Stewart.

Springer, New York, 1985. IX, 300 s., ill. 24 cm. DEM 128,-.

Emne: Artikelsamling på review-niveau inden for agronomi og pedologi. Publikum: Agronomer, pedologer. Indhold: Bogen indeholder 8 artikler om vidt forskellige temaer, der i de fleste tilfælde behandler sammenhængen mellem jordbundsparemetre og dyrkningsmåder. Artiklerne svinger meget i niveau. Den om boron i vand, jord og planter er virkelig fremragende, mens det kan være svært at se relevansen af soil testing artiklen medmindre *Advances in Soil Science* har som mål at udbrede kendskabet om jordbund til forskellige brugergrupper. Sidstnævnte artikel er mere egnet for landbrugere. Artiklen om ammonium fordampning er også udmærket, og især relevant i områder hvor jordens pH er over 7. Artiklen om jordprofil modifikationer er især relevant for pedologer uden agronomisk baggrund – ligeså artiklen om optimal produktivitet i naturligt vandet landbrug i de semi-aride tropen.

Peter Frederiksen

Andrew W. Gilg: An introduction to rural geography.

Arnold, London, 1985. XII, 210 s., ill. 24 cm. GBP 7.95.

I moderne dansk planlægnings-terminologi ville denne bog nok blive kaldt »introduktion til det åbne lands geografi«. Dens sigte er at give et bredt billede af den geografi, som omhandler dette emne, sagt med andre ord er den en introduktion til geografiske problemstillinger vedrørende de rurale områder. Fremstillingen er baseret på en imponerende mængde af også ganske nye værker, og hver side i bogen er spækket med henvisninger og korte referater af baggrundslitteraturen. På den måde bliver bogen først og fremmest en god idébank – måske især for den, som allerede er familier med emnet. Som introduktion kan den nok virke lidt overvældende og summarisk.

Eksemplerne er først og fremmest britiske, og nogle af diskussionerne fx om statistiske datas pålidelighed vil derfor være mindre interessante for danske læsere.

Men trods dette kan værket give mange gode ideer, både til emner, der kunne tages op for andre områder, og til angrebsvinkler.

Kapitlerne repræsenterer en systematisering af stoffet, som omfatter: landbrugsgeografi, skovbrug, minedrift, arealkonflikter, bebyggelse, befolkning og beskæftigelse, transport, service og forarmelse, rekreation og turisme, arealanvendelse og kulturlandskab samt planlægning. Hertil kommer 25 sider referencer.

Anette Reenberg

Progress in land evaluation: proceedings of a seminar on soil survey and land evaluation, Wageningen, Netherlands, 26-29 September 1983. Ed. by J. C. F. M. Haans, G. G. L. Steur, G. Heide.

Balkema, Rotterdam, 1984. VIII, 309 s., fig. & 2 kort i lomme. 25 cm. USD 28,-.

Denne bog er en rapport over et EF-seminar omhandlende jordbundskortlægning og vurdering af jord. Bogens første halvdel omfatter nationale bidrag fra de forskellige EF-lande på nær Luxembourg og Grækenland. Det danske bidrag omfattede beskrivelse af den edb-baserede jordklassifikation, der udføres ved Landbrugsministeriet, Arealdatakontoret. Den sidste halvdel af bogen beskriver et tysk-hollandsk EF-projekt, hvor de to nationale jordbundsklassifikationssystemer sammenlignes gennem kortlægninger af mindre områder.

Henrik Breuning Madsen

W. Schwerdtfeger: Weather and climate of the Antarctic. (Developments in atmospheric science, 15).

Elsevier, Amsterdam, 1984. XIII, 261 s., fig. 25 cm. USD 46.25.

Emne: Regionalklimatologisk analyse og beskrivelse af Antarktis' vejr og klima. Publikum: Meteorologer, klimatologer og andre forskere med brug for baggrundsinformation om Antarktis' klima.

Indhold: Bogen omhandler stråling og temperaturbetingelser nær overfladen, den atmosfæriske cirkulation og dens forstyrrelser, et afsnit om vand og gas, væske og fast form, samt en række udvalgte emner. Der gives en fremragende beskrivelse og analyse af vejr og klima, og det er helt klart et værk der præges af et imponerende overblik, og indgående kendskab til emnet. Den logiske struktur, den meget konkrete præsentationsform og den gode indlevelse i Antarktis, der karakteriserer bogen, er overbevisende.

Peter Frederiksen

Paul J. Curran: Principles of remote sensing.

Longman, London, 1985. XI, 282 s., ill. 25 cm. GBP 11.95.

Emne: Introduktionsbog for remote sensing studerende. Indhold: Bogen behandler remote sensing generelt – elektromagnetisk stråling, flyfotografering, sensorer båret af fly og satelliter samt databehandling. Den giver en god beskrivelse af forskellige teknikker på introduktionsniveau (1. års studerende) og kommer godt rundt i emnet. Det ville have været ønskeligt med en mere konkret gennemgang af remote sensing anvendelsesmuligheder, men dette opvejes til dels af henvisninger.

Peter Frederiksen

Climates of the oceans. Ed. by H. van Loon. (World survey of climatology, vol. 15).

Elsevier, Amsterdam 1985. XVIII, 716 s., fig. 30 cm. USD 173,-.

Emne: Regionalklimatologi. Publikum: Forskere i naturhistorie og agronomi. Indhold: Generel klimatologisk beskrivelse og analyse af vejret og vejrudviklingen i Sydatlanten, Nordatlanten, Sydlige Stillehav, Nordlige Stillehav, det Indiske Ocean hhv. nord og syd for 35°S, samt over Island. Bogen er den sidste i serien »World Survey of Climatology«, og dens styrke ligger i behandlingen af store regioner på grundlag af et omfattende kildemateriale. For hvert ocean behandles tryk, vind, havstrømme, temperatur, fugtighed, damptryk, nedbør, skydække, og hvor der er data tilstede – strålingsbalancen. Som helhed er serien den bedste regionalklimatologiske behandling af jordens klima opdelt i regioner.

Peter Frederiksen

Lithology and stratigraphy of loess and paleosols: proceedings of the symposium organized by INQUA Commission on Loess and Paleopedology: 11th INQUA congress, Moscow. Ed. by Márton Pécsi.

Kultura, Budapest 1984. 325 s., ill. 24 cm. USD 26,-.

Emne: Artikelsamling om løss. Publikum: Løss-forskere. Indhold: Kongresafhandlingen er inddelt i fire sektioner: 1) morfogenese og catenaer af løss palæosoler, 2) lithologiske karaktertræk af løss i forskellige klimazoner, 3) stratigrafi og datering af løss og palæosoler, og 4) anvendelse af områder dækket af løss. Den er endnu et bidrag til en meget omfattende litteratur om emnet uden egentlig at definere løss, og omhandler case-studies fra Eurasien (ho-